

Cuprins

CAPITOLUL I. INTRODUCERE.....	15
CAPITOLUL II. CNCD ȘI ORDONANȚA GUVERNULUI NR. 137/2000 PRIVIND COMBATERICA TUTUROR FORMELOR DE DISCRIMINARE.....	24
CAPITOLUL III. ALTE LEGI CU INCIDENȚĂ ÎN DOMENIUL COMBATERII DISCRIMINĂRII ȘI AL SPORTULUI.....	43
CAPITOLUL IV. CAZURI DE DISCRIMINARE DIN ROMÂNIA	47
4.1. CNCD vs. Antonie Solomon	47
4.2. Ion Crăciunescu vs. Federația Română de Fotbal.....	51
4.3. Asociația Accept vs. George Becali și S.C. Fotbal Club Steaua București S.A.	58
4.4. CNCD și Borboly Csaba și Partida Romilor, Filiala Județului Olt vs. Ilie Năstase	81
4.5. Scrisoare adresată de CNCD către UEFA referitoare la declarațiile lui Dimitar Borisov.....	98
4.6. Asociația Independentă a Suporterilor CFR 1907 Cluj de Pretutindeni vs. Asociația Șepcile Roșii și Consiliul Județean Cluj	101
4.7. CNCD vs. Federația Română de Hochei pe Gheață și alții	110
4.8. LI vs. Federația Română de Radioamatorism	115
4.9. Partida Romilor ProEuropa, Liga Suporterilor Rapidiști, S.C. Fotbal Club Rapid S.A. vs. Gabriel Safta, Mihai Stoica, F.C. Steaua București, Liga Profesionistă de Fotbal	122
4.10. Centrul Parteneriat pentru Egalitate vs. S.C. Fotbal Club Rapid S.A. și Liga Suporterilor Rapidiști.....	130
4.11. DT vs. Sport Club Miercurea Ciuc.....	139

4.12. Kiss István vs. Nicoleta Grasu, Constantina Diță, Ionela Țârlea, Elisabeta Lipă – Președinte Club Sportiv Dinamo și Ziarul „Pro Sport”	147
4.13. Bliorț Cătălin vs. Federația Română de Handbal	152
4.14. Asociația Fotbaliștilor Amatori și Nonamatori din România vs. Clubul de Fotbal AFC Fortuna Brazi, Liga a II-a	163
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	173

Dr. Cristian JURA

Sport

și

rasism

Universul Juridic

București

-2014-

Cuvânt introductiv

Despre rasism, despre xenofobie, despre discriminare, despre răutate, despre violență în toate formele ei de manifestare nu se vorbește prea mult în România. Nu sunt subiecte care să conteze în raport cu grijile cotidiene, nu sunt subiecte care să fie luate în serios în dezbaterile mediatice, nu fac rating dacă nu se lasă cu răniți, cu decese, cu divorțuri sau adulter. Sunt teme de nișă pe care puțini sunt dispuși să le aducă în atenția opiniei publice sau să le mute în topul priorităților strategice prevăzute de agenda politică. Când vorbim de rasism și discriminare în România nu vorbim de campanii ample sau de o acțiune concertată a întregii societăți, nu vorbim de cazuri documentate, analizate și dezbătute la scară largă. Din când în când mai răzbat în spațiul public informații despre acțiuni de natură discriminatorie, în general atunci când autoritățile sancționează instituții, organizații sau persoane publice pentru manifestări rasiste, xenofobe sau evenimente cu tentă violentă.

În contextul în care nivelul de trai este scăzut, cu locuri de muncă nesigure, prost plătite și de calitate slabă, în contextul în care sistemul de sănătate este mai bolnav decât pacienții, în contextul în care învățământul de stat pune pe fugă profesorii iar fiscalitatea încovoiază până și ideea de antreprenariat, este de înțeles faptul că societatea ridică din umeri în fața unor subiecte care nu influențează direct bunăstarea economico-financiară. Abia când discriminarea și rasismul bat direct și insistent la ușa omului subiectul începe să ardă și să devină important. Abia atunci când copilul, mama, fratele cad victime ale unor atacuri cu violență verbală sau fizică apare brusc interesul față de spețe similare, de instituții ale statului și legislație națională și internațională.

În anticiparea unor astfel de situații vine experiența domnului Cristian Jura, transpusă în lucrarea de față cu claritate, cu o

documentare exhaustivă și cu argumente și explicații tehnice care ajută cititorul să se orienteze în hățișul legislativ și să afle informații corecte și complete despre câteva spețe celebre din România.

Cristian Jura, profesor universitar și doctor în științe juridice, face prin această lucrare un pas important în plasarea României într-o zonă de normalitate în raport cu țările dezvoltate în ceea ce privește combaterea rasismului și a discriminărilor de orice fel.

Chiar dacă spețele analizate sunt extrase din lumea sportului, semnalul pe care îl dă acest material este acela că România nu este o zonă sălbatică, fără reguli și fără sancțiuni, ci o țară în care firescul și respectul găsesc un teritoriu propice să prindă rădăcini.

Dumitru Costin

Președinte

Blocul Național Sindical

Capitolul I

Introducere

În ultima perioadă, în cadrul unor competiții sportive, anumite manifestările rasiste și xenofobe au fost mai evidente. Dintre evenimentele de acest tip care s-au bucurat de o mediatizare intensă, amintim: în octombrie 2010, echipa națională a Bulgariei a fost sancționată pentru evenimentele petrecute pe timpul unei partide cu Danemarca, în ianuarie 2013 cazul Boateng, în timpul partidei AC Milan – Pro Patria, meciul de fotbal dintre Ungaria și România s-a disputat fără spectatori în luna martie, Federația Română de Fotbal a fost sancționată pentru manifestări rasiste petrecute în timpul partidei Olanda – România în luna mai, iar în luna iunie 2013, UDMR (Uniunea Democratică a Maghiarilor din România) a transmis o nouă scrisoare FIFA în care solicită sancționarea echipei naționale de fotbal a României, având în vedere evenimentele petrecute la meciul amical România – Trinidad-Tobago.

Astfel, echipa națională a Bulgariei a fost sancționată pentru incidentele de la partida cu Danemarca, din 12 octombrie 2010. Fanii bulgari au aruncat cu materiale pirotehnice în teren și i-au adresat injurii cu tentă rasistă fotbalistului danez Patrick Mtiliga. Federația Bulgară a fost amendată cu 35.000 de franci elvețieni, iar întâlnirea Bulgaria – Malta, din preliminariile Cupei Mondiale, s-a disputat cu tribunele goale.

Meciul amical dintre echipele Pro Patria și AC Milan, din 3 ianuarie 2013, a fost întrerupt în minutul 26, după ce jucătorii milanezi au părăsit terenul ca urmare a insultelor rasiste. Insultele i-au vizat pe jucătorii de culoare de la AC Milan aflați în teren, dar în mod special pe Kevin-Prince Boateng.

Șase suporterii ai echipei italiene de fotbal Pro Patria, care i-au adresat injurii rasiste fotbalistului ghanez Kevin-Prince Boateng (AC Milan), au fost condamnați, miercuri, la închisoare, pedepsele variind între 40 de zile și două luni. Cei șase fani vor trebui să plătească cheltuieli de judecată și încă 10.000 de euro către Lega Pro (liga a treia italiană) și către orașul Busto Arsizio, deoarece meciul amical Pro Patria – AC Milan a fost întrerupt după scandările rasiste.

Tot în campionatul Italiei, arbitrul a întrerupt meciul AC Milan – AS Roma timp de 97 de secunde, pentru ca scandările rasiste venite din sectorul rezervat fanilor oaspeților să înceteze. Clubul AS Roma a fost amendat cu 50.000 de euro. Suporterii romani au scandat sloganuri cu caracter rasist la adresa a trei jucători de la AC Milan, Mario Balotelli, Kevin-Prince Boateng și Sulley Muntari.

Este de reținut și faptul că Didier Drogba a postat un răspuns dur pe Facebook, după incidentul din luna mai, când un fan al celor de la Fenerbahce i-a arătat ivorianului o banană, imitând sunetele scoase de o maimuță. Mesajul lui Drogba pentru suporterii rivalilor a fost unul tranșant: *„Mă numești maimuță, dar ai plâns când Chelsea a câștigat împotriva lui Fenerbahce în 2008. Mă numești maimuță, dar ai sărit din fața televizorului în 2012, când am cucerit Liga Campionilor. Mă numești maimuță, dar ai suferit când m-am transformat în campion cu Galatasaray și cel mai trist, tu mă compari cu o maimuță și uiți că ai sărit în sus de bucurie când fratele meu a marcat de două ori (Webo, negru de asemenea, a înscris de două ori pentru Fener)... Și poți să mai spui despre tine că ești un fan adevărat? Gândește-te la toate comentariile suporterilor de la Galatasaray și învață de la ei”.*

Una dintre cele mai drastice sancțiuni a fost aplicată de FIFA. Astfel, FIFA a decis ca Ungaria să dispute următorul meci pe teren propriu fără suporterii! FIFA a luat această decizia ca urmare a comportamentului rasist al fanilor unguri la meciul amical contra Israelului.

În cursul meciului disputat în vara anului 2012 (15 august 2012), încheiat la egalitate (1-1), suporterii unguri au scandat în repetate

rânduri „evrei ticăloși”, „Buchenwald” (referire la un lagăr de concentrare din timpul celui de al Doilea Război Mondial) sau „Viva Mussolini”. În timpul imnului israelian, „Hatikvah”, sute dintre ei s-au întors cu spatele către teren. De asemenea, oaspeții ar fi afixat „însemne rasiste, antisemite și provocatoare”. Suporterii maghiari au afixat la acel meci steagul Iranului și au avut scandări antisemite.

Comisia de Disciplină a FIFA a hotărât ca partida Ungaria – România, din data de 22 martie 2013, se va juca fără spectatori. Așadar, Comisia de Disciplină a FIFA a suspendat terenul Ungariei pentru un meci, astfel că partida cu România s-a disputat cu porțile închise.

În plus, Federația Ungară a primit și o amendă în valoare de 40.000 de franci elvețieni.

Maghiarii nu au fost de acord cu decizia FIFA și au atacat această decizie la Tribunalul pentru Arbitraj Sportiv de la Lausanne. Maghiarii au cerut, în primă fază, anularea deciziei FIFA, iar apoi, sesizând că șansele de câștig sunt foarte mici, au dorit suspendarea deciziei pentru ca partida cu România să se dispute cu spectatori.

Ambele memorii, atât cel de anulare a deciziei FIFA, cât și solicitarea ca partida Ungaria – România să se dispute cu spectatori, depuse de Federația maghiară au fost însă respinse de TAS, astfel că partida cu România se va disputa fără spectatori.

Forul de judecată din Elveția a hotărât să mențină sancțiunea luată de FIFA, astfel că partida dintre Ungaria și România se va disputa fără spectatori.

În acest context, Sepp Blatter, președintele FIFA, a organizat o conferință de presă în care a cerut sancțiuni foarte drastice pentru cazurile de discriminare și rasism. Blatter a declarat: *„Întreaga lume luptă împotriva rasismului și a discriminării. Fotbalul este parte din întreaga societate. Unim peste 300 de milioane de oameni în întreaga lume și trebuie să dăm un exemplu. Fără sancțiuni serioase nimic nu se va schimba”*.

Organizația FARE¹, care luptă împotriva discriminării, a cerut deja o sancțiune mai aspră pentru unguri. Reprezentanții FARE sunt de părere că suspendarea terenului este mult prea blândă.

Un alt caz interesant s-a petrecut în România. A fost un caz desfășurat în trei etape. Într-o primă etapă, la partida CFR Cluj – Rapid, scor 0-0, contând pentru etapa a XXIII-a a Ligii I și disputată pe stadionul „Dr. Constantin Rădulescu”, fanii giuleșteni au dat foc unui steag al Ungariei, iar reprezentanții UDMR au făcut o plângere către mai multe foruri, printre care și FIFA, în care cereau sancționarea vinovaților.

În etapa a doua a acestui caz, la partida Olanda – România din 26 martie, scor 4-0, contând pentru preliminariile Cupei Mondiale, mai mulți fani ai echipei naționale au afișat un banner pe care scria: *„Acum, pentru o cârpă aprinsă îl vreți arestat/După ce atâția ani de zile, zâmbind, ați tolerat/Terrorismul etnic al UDMR ca politică de stat”*.

Și în stagiul final, la 17 aprilie 2013, președintele FRF Mircea Sandu anunța că în urma reclamației UDMR, FIFA a deschis o acțiune disciplinară împotriva FRF.

Astfel, Federația Română de Fotbal a fost sancționată de Comisia de Disciplină a FIFA cu o amendă de 20.000 de franci elvețieni și cu plata cheltuielilor de judecată, în valoare de 2.000 de franci elvețieni, din cauza comportamentului necorespunzător al propriilor suporteri cu ocazia jocului Olanda – România (4-0), disputat la Amsterdam pe 26 martie în preliminariile Cupei Mondiale FIFA 2014. FRF a primit și un avertisment, urmând ca, în cazul recidivei, să suporte sancțiuni mai aspre.

Ultima situație cu care se confruntă Federația Română de Fotbal, a fost declanșată pe 10 iunie 2013, când UDMR a trimis o nouă scrisoare la FIFA, în care atrage atenția forului european asupra atitudinii rasiste a fanilor români la partida amicală cu Trinidad-Tobago, disputată în data de 4 iunie 2013 la București și încheiată cu victoria tricolorilor cu scorul de 4-0.

¹ <http://www.farenet.org/>

Conform unui comunicat de presă, UDMR și deputatul Marko Attila, în calitate de semnatar al scrisorii, mulțumesc FIFA pentru *„reacția promptă și corectă la adresa manifestărilor antimaghiare din interiorul fotbalului românesc”*.

Amenda de 20.000 de franci elvețieni dictată de FIFA la adresa României la mijlocul lunii mai dovedește că *„fanii români s-au comportat necorespunzător la partida Olanda-România, care a avut loc în data de 26 martie la Amsterdam, consideră semnatarii plângerii”*.

UDMR amintește că atitudinea FRF reprezintă *„în continuare un motiv de îngrijorare”*, din moment ce Federația română *„nu se preocupă de atitudinea rasistă și xenofobă a fanilor ei”*, ci încearcă să micșoreze pedeapsa printr-un recurs. *„Dorim să atragem atenția că FRF nu ia în serios atitudinile și discriminările rasiale și etnice”*, se arată în comunicatul UDMR, care scoate în evidență incidentele de la partida amicală dintre România și Trinidad-Tobago, când *„suporterii români i-au umilit pe jucătorii caraibieni printr-o atitudine rasistă, fapte relatate inclusiv de presa sportivă din România. Ar fi în folosul FRF să se preocupe cu aceste probleme, în loc să caute mereu scuze”*. Miza reală rămâne aceeași ca și la precedentă plângere depusă: prima partidă oficială a României de pe teren propriu, cu Ungaria în septembrie, să se joace cu porțile închise.

În acest context extrem de agitat, este interesant de observat unde se situează România, câte cazuri de discriminare au fost constatate și sancționate de instituțiile abilitate, care este frecvența cu care se produc astfel de cazuri de discriminare.

Pentru o mai bună înțelegere a mecanismelor de investigare, constatare și sancționarea a faptelor de discriminare în sport, am făcut o prezentare a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării – care este autoritatea de stat în domeniul discriminării, autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar și, totodată, garant al respectării și aplicării principiului nediscriminării, în conformitate cu legislația internă în vigoare și cu documentele internaționale la care România este parte, dar și a altor legi care au incidență în acest domeniu (Legea nr. 612/2002 pentru formularea